

Φοιτητοκεντρική μάθηση

Προσδιορίζοντας τον όρο

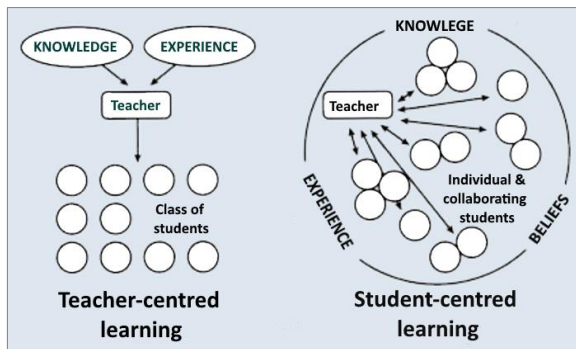
Ο όρος Φοιτητοκεντρική Μάθηση (στο εξής ΦΜ) χρησιμοποιείται ευρέως στη βιβλιογραφία (στην αγγλική βιβλιογραφία ως SCL). Η ΦΜ αντιπροσωπεύει τόσο μια νοοτροπία όσο και μια κουλτούρα στην τριτοβάθμια εκπαίδευση. Είναι μια μαθησιακή προσέγγιση που συνδέεται με και υποστηρίζεται από κονστрукτιβιστικές θεωρίες μάθησης. Χαρακτηρίζεται από καινοτόμες μεθόδους διδασκαλίας που στοχεύουν στην προώθηση της μάθησης που στηρίζεται στην επικοινωνία με τους καθηγητές και άλλους φοιτητές. Οι μέθοδοι αυτές αντιμετωπίζουν τους φοιτητές ως ενεργούς συμμετέχοντες στη δική τους μάθηση, ενθαρρύνοντας δεξιότητες όπως η επίλυση προβλημάτων, η κριτική σκέψη και η αναστοχαστική σκέψη» (ESU 2009). Ο όρος είναι περιεκτικός και επιδέχεται διαφορετικές ερμηνείες. Για παράδειγμα, άλλες προσεγγίσεις που έχουν συνδεθεί με την φοιτητοκεντρική προσέγγιση είναι η ευέλικτη μάθηση, η βιωματική μάθηση και η αυτοκατευθυνόμενη μάθηση (O'Neill & McMahon 2005). Ωστόσο, η γενική παραδοχή είναι ότι ο φοιτητής βρίσκεται στο επίκεντρο της μαθησιακής διαδικασίας. Παρότι μπορεί να φαίνεται αυτονόητο, ωστόσο πρέπει να σημειωθεί ότι δεν μπορεί να υπάρξει φοιτητοκεντρική μάθηση χωρίς την υποστήριξη της φοιτητοκεντρικής διδασκαλίας. Πρόκειται για διαστάσεις αλληλένδετες και αλληλοεξαρτώμενες, δύο όψεις του ίδιου νομίσματος.

Αλλαγές στις ισορροπίες δυνάμεων

Η ΦΜ διαφέρει από την παραδοσιακή προσέγγιση όπου ο καθηγητής εμφανίζεται ως η πιο σημαντική πηγή γνώσης. Στο παράδειγμα της ΦΜ οι «καθιερωμένοι» ρόλοι των φοιτητών και των καθηγητών μεταβάλλονται. Έτσι, οι φοιτητές αντί για παθητικοί δέκτες της γνώσης αντιμετωπίζονται ως δημιουργοί και αξιολογητές της. Από την άλλη πλευρά, οι καθηγητές από πάροχοι και μεταβιβαστές γνώσης μετατρέπονται σε διαμεσολαβητές της (Marín 2022). Υιοθετώντας την φιλοσοφία της ΦΜ οι παρακάτω παράγοντες υφίστανται αλλαγές και μετατοπίσεις (1) η ισορροπία δυνάμεων στην τάξη, (2) η λειτουργία του περιεχομένου του μαθήματος, (3) ο ρόλος του καθηγητή έναντι του ρόλου του φοιτητή (4) η ευθύνη της μάθησης (5) οι διαδικασίες αξιολόγησης. Οι μεταβολές αυτές επηρεάζουν σημαντικά τις πρακτικές διδασκαλίας (Wright 2001).

Βασικές αρχές της ΦΜ

Η ΦΜ επηρεάστηκε σε μεγάλο βαθμό από τη θεωρία του κονστрукτιβισμού, σύμφωνα με την οποία η γνώση οικοδομείται σταδιακά μέσω των εμπειριών των εκπαιδευόμενων. Η διαδικασία της μάθησης είναι ένα δυναμικό πεδίο που επηρεάζεται από την προσωπική εμπειρία και ερμηνεία και εξαρτάται από τα κίνητρα του εκπαιδευόμενου. (1) Οι φοιτητές/τριες συμμετέχουν στις αποφάσεις σχετικά με το τι και πώς μαθαίνουν αλλά και πώς αξιολογούνται, (2) Το διαφορετικό υπόβαθρο, τα ενδιαφέροντα, οι ικανότητες και οι εμπειρίες όλων των φοιτητών/τριών εκτιμώνται και είναι σεβαστά, (3) Η μάθηση βασίζεται στη συνεργασία διδασκόντων και διδασκόμενων.

ΠΗΓΗ: https://lo.unisa.edu.au/pluginfile.php/916023/mod_book/chapter/102030/Student%20centered%20learning.png

Ενδεικτικά πρακτικά παραδείγματα υλοποίησης στην τριτοβάθμια εκπαίδευση

- Προσφορά επιλογών (π.χ. μαθήματα επιλογής και προαιρετικά μαθήματα) στο πρόγραμμα σπουδών
- Επιλογή θεμάτων για ατομικές ή/ και ομαδικές εργασίες
- Δυνατότητα προετοιμασίας για εξετάσεις ανάλογα με το προσωπικό στυλ μάθησης (ηχογραφημένες διαλέξεις, συνοδευτικό υλικό, ομαδικές συζητήσεις κ.λπ.)
- Υιοθέτηση τρόπων σύνδεσης των γνωστικών αντικειμένων με ένα προσωπικό είδος μάθησης και κοινωνικο-συναισθηματικής διδασκαλίας (πχ. αφήγηση, συνεργατική μάθηση, βιωματικές μέθοδοι διδασκαλίας)
- Αξιοποίηση των αξιολογήσεων των φοιτητών/τριών για τη βελτίωση της μαθησιακής διαδικασίας και σε προσαρμοσμένες μεθόδους διδασκαλίας.

Βιβλιογραφικές Αναφορές

- ESU (2009). *Student-Centred Learning—Toolkit for students, staff and higher education institutions*, European Students' Union (ESU), Brussels.
- Marín, V. I., (2022). *Student-centred learning in higher education in times of Covid-19: A critical analysis*. Studies in Technology Enhanced Learning.
- O'Neill, G., & McMahon, T., (2005). *Student-centred learning: What does it mean for students and lecturers?* Emerging Issues in the Practice of University Learning and Teaching. 1.
- Wright G. B., (2001) *Student-Centered Learning in Higher Education* 2011, Volume 23, Number 3, 92-97. <http://www.isetl.org/ijthe/> ISSN 1812-9129